

BURKINA KONTAKT

Nordisk Kontaktblad for Burkina Fasos venner Nr. 105 – marts 2020

Grænseløst venskab Ballerup – Burkina Faso

Burkina Kontakt

Udgives af **Venskabsforeningen Danmark-Burkina Faso**
Burkina Kontakt udkommer
2 gange årligt, næste gang oktober 2020.

Deadline: 10. september 2020

Tryk: Lyntrykkeren

Oplag: 160 eksemplarer

Redaktion: Niels Hougaard
Strindbergsvej 45
DK-2500 Valby
Tlf.: 3023 7823

Mail:

n.hougaard@get2net.dk

Layout: Niels Hougaard og
Ulrik Falk-Sørensen

Redaktionen forbeholder sig ret til at afvise eller forkorte og redigere indlæg og meddelelser. Eftertryk skal ske med angivelse af "Burkina Kontakt" som kilde.

Venskabsforeningen Danmark-Burkina Faso

v/ Ulrik Falk-Sørensen
Søndergårds Allé 208
DK-2760 Måløv
Tlf.: +45 44 77 15 45
Mail: ulrik.falks@gmail.com

Hjemmeside:

www.burkinafaso.dk

Bestyrelsen

Ulrik Falk-Sørensen, kasserer
Lisbeth Larsen
Niels Hougaard
Thyge Christensen

Suppleanter:

Ole Mikkelsen
Karl Aage Jørgensen
Rie Koustrup
Morten Kuni
Tine Breinholt
Claus Weber

Vänskapsföreningen Burkina Faso - Sverige

Agnes Ilboudou
c/o Åhlström
Spångavägen 42 B
161 75 Bromma, Sverige
www.assambus.org

Generalforsamlingen udsat på ubestemt tid.

Det gælder også arrangementerne inden og efter generalforsamlingen.

Indkaldelse til Generalforsamling

VENSKABSFORENINGEN
DANMARK – BURKINA FASO
Lørdag den 21. marts 2020 kl. 15.00
Valby Kulturhus
Valgårdsvej 4-8, 2500 Valby
Mødelokale 1 på 5. sal (der er elevator)

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning
3. Forelæggelse og godkendelse af regnskab for 2019
4. Planer for det kommende år
5. Behandling af indkomne forslag.
6. Fastlæggelse af det årlige kontingent, som bestyrelsen foreslår uændret.
7. Valg af bestyrelse og revisor
8. Eventuelt

Forslag skal være bestyrelsen i hænde senest en uge før generalforsamlingen

Kl. 13.00

Arrangement før generalforsamlingen.

Tine Breinholt og Klaus Weber fortæller fra et besøg i Burkina Faso i december 2019.

Lisbeth Larsen fortæller om Tartit, en forening i det nordlige Burkina Faso, der med kulturarrangementer og småprojekter prøver at holde unge mennesker fra terror og terrorisme.

Dette arrangement foregår samme sted som generalforsamlingen.

Stort blad

På grund af ekstra mange artikler til dette blad er dette nummer af vores blad ekstraordinært stort.

Bladet indeholder en række bidrag i anledning af sidste sommers besøg af børnene i Wamdé. Det var det fjerde besøg, og igen fik mange borgere i Ballerup stor fornøjelse af børnenes musik, dans og sang.

Desuden indeholder bladet en længere artikel om vestafrikansk filmhistorie, og på den måde suppleres sidste blads omfangsrige artikler om Fespaco. Oversigten over burkina-grupper vil fremover kunne findes på hjemmesiden.

Sidst i bladet er der også lidt forskelligt nyt fra Burkina Faso

Det hele er jo inde i hjertet

Af Susse Bøtefyhr

Gennem mange år har Ballerup haft et helt særligt bånd til Burkina Faso, men hvad laver Burkina i Ballerup? Ballerups tidligere borgmester svarer

"Så sidder man der og skal skrive om alt det, der er sket, men hvad skal man skrive – det hele sidder jo inde i hjertet!", sådan sagde en af hovedpersonerne i Ballerup-Burkina Faso samarbejdet, leder af Ballerup Skole Orkester (BSO) Bjarne Rasmussen. Og det er nok det, der går igen i alle de mange hundrede af relationer, der er skabt mellem de to lande i tidens løb, nemlig at der er knyttet hjertelige venskaber og bånd.

Starten

Burkina Faso i forstaden Ballerup vest for København kunne synes at være en eksotisk størrelse, også selvom Ballerup som kommune altid har lagt stor vægt på internationale relationer: venskabsbyer i Norge, Sverige og Finland - fordelt efter krigen af foreningen Norden, East Kilbride - en new-town i Skotland nær Glasgow, Prag 10 - en forstad til Prag i Tjekkiet efter jerntæppets fald, et netværk af forstæder til hovedstæder i EU og senest en by i Kina. Men indimellem altså Burkina Faso og med særlige relationer til byen Ziniaré tæt på Ouagadougou.

Det startede med, at jeg selv fik en tjans som ekstern konsulent ved filmfestivalen Fespaco i Ouagadougou i perioder med orlov fra mit job som kommunikationschef i Ballerup Kommune. "Se om ikke der skulle være nogle muligheder for samarbejde", sagde daværende borgmester Ove E. Dalsgaard til mig første gang, jeg skulle derned i sommeren 1992. Samtidig havde Ballerup fået gode kontakter til festivalen "Images of Africa", og det viste sig, at de to parter allerede i 1993 kunne samarbejde om at få et par gæster op fra Burkina Faso. Det blev bronzestøberen Ali Nikiema og dansegruppen Wamdé. Desuden besøgte filminstruktøren Gaston Kaboré, teatermanden Prosper Kompaoré og journalisten Norbert Zongo "Images of Africa" festivalen.

Bronzestøberen fik fast plads på byggelegepladsen i Skovlunde og sad der i 2 ½ måned og talte med de børn, der kom på "byggeren", alt imens han og hans assistent støbte en stor bronzefigur til Ballerup Kommune, som de kaldte "Rogmik-Lagngo", der betyder den kulturelle union. Wamdé børnene blev indlogeret i det lille kulturhus, Baghuset, og deltog i sommerferieaktiviteterne, dvs. de lavede workshops, hvor Ballerupbørnene kunne lære at spille tromme, synge og danse, og pigerne kunne få lavet tynde afrikaner

fletninger, og til sidst medvirkede gruppen på Ballerup Musik Festival.

Disse første spæde kontakter blev så stor en succes, at kommunen fik blod på tanden til at gå videre med projektet. Det var i en tid, hvor Burkina Faso blev dansk programsamarbejdsland, og hvor daværende udviklingsminister Helle Degn under stor presse bevågenhed besøgte Burkina Faso i den anledning. Det var også en tid, hvor man hørte meget om de afrikanske landes store gældsbyrder, om AIDS-plagen, om tørke og sult og om EU's dumping af priser på oksekød, som ødelagde det afrikanske eksportmarked. Alt sammen ganske pessimistisk.

Set i det lys kom Afrika relationen på et godt tidspunkt, der kunne skabe lidt optimisme og give lidt nuancer til det ellers dystre billede af det afrikanske kontinent.

"Verden ligger lige uden for døren, vi skal træde ud og være en del af den", var tidligere borgmester i Ballerup, Ove E. Dalsgaards credo. Her ses han sammen med Burkina Fasos ambassadør i Danmark, Anne Konaté, som kommunen hurtigt fik en meget god relation til
Foto: Susse Bøtefyhr

Men hvad fik den daværende borgmester i Ballerup til at synes, det var en god idé at have kontakt med et fattigt land i Vestafrika?

"Jeg har altid ment, at børn og unge, og for så vidt også borgerne i almindelighed i Ballerup, skulle vide, hvad der foregik ude i den vide verden, på den anden side af jorden. Det fulgte vi jo også op senere ved at samarbejde med Kina!", siger borgmesteren. "Og så syntes jeg, det lød interessant med filmfestivalen, fordi jeg selv var filmoperatør i mine unge dage og interesserede mig for film, og senere blev jeg formand for Kommunale Biografers Samvirke. Men jeg syntes også Wamdé-børnene var spændende. Jeg har gennem

mange år med interesse støttet SOS-børnebyerne, og rigtig mange unge og voksne kom allerede i 1993 til at opleve de fuldstændig fantastiske børn fra Wamdé, som optrådte på vores musikfestival, og det gav et ordentligt skub i samarbejdet," fortsætter borgmesteren. "Det var så livsbekræftende og inspirerende, selvom de kommer fra et af verdens absolut fattigste lande. Og så fik vi jo også kontakt med Burkinas ambassadør i Danmark, Anne Konaté, som sidenhen blev en meget god ven af Ballerup. Og en så direkte kontakt med et udviklingsland syntes jeg var en oplagt mulighed for at opnå et mere nuanceret billede af Afrika."

Kunsthåndværkerudstilling på biblioteket

Foto: Klaus Iversen

Oplysningskampagne

Så vi kørte videre og lagde en strategi for, hvordan vi forestillede os samarbejdet. Vi tænkte, at vi måtte begynde med at opbygge noget grundviden om landet og kulturen, det vil sige forberede kontakterne meget grundigt. Derfor arrangerede vi året efter i 1994 en konference for såkaldte beslutningstagere og meningsdannere i kommunen – folk der ville kunne komme i kontakt med nogle af de aktiviteter, der ville blive arrangeret hen over de kommende år. Det vil sige politikere, skoleinspektører, ledere af kulturinstitutioner o. lign. Det var en konference med indlæg af bl.a. den burkinske ambassadør Anne Konaté, den tidligere udviklingsminister Helle Degn, Burkina-kenderen Thyge Christensen m.fl.

Næste skridt var en oplysningskampagne for hele kommunen i 1995. Det betød en kunsthåndværker udstilling på biblioteket, det betød besøg af en medarbejder fra det burkinske ungdoms- og sportsministerium, Christophe Sanga Sanon, som var rundt og fortælle på skoler og foreninger –

ofte i forbindelse med temauger eller temadage på skolerne. Det betød også en vandrede foto-udstilling, udgivelse af undervisningsmateriale og pennevennekorespondance mellem skoleklasser. Og indimellem fik vi også afsendt en container med kørestole, symaskiner og andet udstyr.

Christophe Sanga Sanon, medarbejder fra det burkinske ungdoms- og sportsministerium og aktiv i den internationale spejderbevægelse, der spiller en betydelig rolle i udviklingsprocesser. Installeret under sit ophold i Danmark hos formanden for SF Ballerup, Ulrik Falk Sørensen

Foto: Klaus Iversen

"Og så fik vi jo selvste præsidenten på besøg med et følge af adskillige ministre, da han deltog i FN's sociale topmøde i København, der markerede 50-året for FN's tilblivelse. Vi modtog ham i Ballerup med hele kommunalbestyrelsen. Selvom han jo ikke er en populær person i dag, skabte det dengang en vis opmærksomhed", fortsætter borgmesteren.

Symaskinerne i den container, der blev sendt til Burkina resulterede i skabelsen af en systue for kvinder i Ziniaré

Foto: Susse Bøtefyhr

Decentralisering og demokratisering

Men kan man være venner med et helt land? Ja, det kunne man, men vi satte også søgelyset specifikt på byen Ziniaré, som lå tæt ved Ouagadougou, og som derfor ikke ville kræve en lang strabadserende rejse, hvis nogle fra Ballerup ville besøge Burkina Faso. Ziniaré Kommune havde som noget nyt og i lighed med 33 andre kommuner i Burkina Faso, fået kommunalt selvstyre i 1995, hvilket betød bestræbelser på at skabe en større og bredere folkelig deltagelse på alle niveauer

*Albert Ouédraogo, Bienenou Palmer Gnoumou og Catherine Konkobo, alle fra Ziniaré, var i Danmark for bl.a. at studere demokrati på lokalt niveau, muliggjort gennem støtte fra Demokratifonden.
Foto: Susse Bøtefyhr*

Det er disse demokratiseringsprocesser, som Ballerup Kommune gerne ville støtte ved at invitere tre meget ressourcerstærke gæster fra Ziniaré på besøg i en måned, som alle tre repræsenterede centrale områder for decentraliseringen: den ene var idrætsansvarlig for Ziniaré Kommune, medlem af kommunens kultur- og fritidsudvalg, træner af kommunens fodboldhold og underviser på Ziniaré Gymnasium, den anden var leder af børnehaven i Ziniaré og den tredje var udviklingskonsulent i provinsens undervisningsdirektorat, forhenværende leder af skolen i Ziniaré og nu næstformand for forældreforeningen i samme skole.

Susse Bøtefyhr på besøg i Ziniaré i november 1997 for at uddybe relationerne. Her hos borgmesteren for at overrække støttebeløb til bl.a. børnehaven i Ziniaré indsamlet blandt Ballerups borgere. Foto: Susse Bøtefyhr

Formålet var at give gæsterne en generel introduktion til den danske samfundsmodel, særligt som den udmønter sig på lokalt og decentraliseret niveau i en kommune.

Derudover skulle de have en introduktion til de historiske, organisatoriske, demokratiske og uddannelsesmæssige strukturer inden for deres respektive fagområder: sport og fritid, børneinstitutioner og skolevæsen, og endelig også en introduktion til det lokale foreningslivs organisation og demokratiske struktur. Og håbet var så, at de ved deres hjemkomst ville kunne udbrede nogle af

disse demokratiseringstanker til deres særlige kulturelle kontekst.

Besøget, der fik støtte fra Demokratifonden, blev en stor succes, blandt andet fordi de mange danske medvirkende gik ind i arbejdet med et ualmindeligt stort og ofte personligt engagement, ikke mindst medlemmer af venskabsforeningen Ballerup – Burkina Faso. Og de burkinske gæster rejste hjem fulde af nye indtryk: en stor forundring over hvor meget der lyttes til børn og unge mennesker, og hvor stor indflydelse de har på de fælles beslutninger, og hvor utvungen dialogen var mellem de unge og de voksne. Skolemanden var også meget imponeret af elevrådsarbejdet, og at man på skolen rent bogstaveligt tog børnene med på råd og rettede sig efter deres ønsker. At kulturkløften mellem de to samfund er uendelig stor er indiskutabel, men det, de alle tre ressourcerstærke gæster kunne tage med sig hjem, var et indtryk af, at medbestemmelse kan lade sig gøre, og at det er en positiv faktor i et samfunds fællesskab.

En sidegevinst ved besøget var, at de tre ved hjemkomsten blev inviteret til at deltage i et møde hos Børnefonden med ledende medarbejdere fra fondens fire landekontorer i Vestafrika (Burkina Faso, Benin, Togo, Cape Verde), for at de kunne fortælle om deres observationer og indtryk af, hvordan Danmark er opbygget demokratisk og politisk, og hvordan man med held kan inddrage befolkningens aktive deltagelse i udviklingen, blandt andet ved at inddrage forældre i beslutningsprocesserne.

Genbesøg

”Men så var vi jo også på genbesøg,” fortsætter borgmesteren. ”Under præsidentens besøg inviterede han os til Burkina, og det besluttede vi at efterfølgende i år 2000. Det betød, at vi drog afsted 51 personer fra Ballerup. De 35 var børn og unge fra Ballerup Skoleorkester, som bl.a. skulle spille og optræde med Wamdé-gruppen i Ouagadougou men også rundt om i landet. Resten af deltagerne

var borgmester, embedsmand, medlemmer af orkestrets bestyrelse samt medlemmer af Venskabsforeningen Ballerup-Burkina Faso. "Og vi kom nærmest på statsbesøg, og BSO spillede Boogie Woogie i præsidentens palmehave til banket for både regering og hele det diplomatiske korps. Så fornemt blev vi modtaget. Det blev for os alle en helt uforglemmelig oplevelse for livet," fortæller borgmesteren. "

Derefter gik det slag i slag med samarbejdet, med drypvise besøg af journalister, borgmestre og ministre og indimellem Wamdé, men det var dog i af-tagende. Nye lande kom i fokus. I dag er det udelukkende kontakten til Wamdé, der er intakt.

*I årenes løb er mange burkinere kommet forbi Ballerup, når de har besøgt Danmark. Her er det Ouagadougous daværende borgmester, Simon Compaoré, der besøger Ballerups borgmester Ove E. Dalsgaard
Foto: Susse Bøtefyhr*

Hvad kom der ud af det

"Når Burkina samarbejdet blev så populært og så udbredt, så er jeg sikker på, at det først og fremmest skyldes Wamdé-børnene, der var rigtig meget rundt i kommunen. Der var jo telefonstorm på rådhuset fra skoler og institutioner for at få dem på besøg. Og når de optrådte på musikfestivalen, troede vi, at teltet skulle vælte, så meget svingede det, så begejstrede var folk, " fortsætter borgmesteren. " Jeg tror næppe, der er nogen familie i Ballerup, der ikke har været i kontakt med Burkina Faso på den ene eller anden måde

gennem årene! Jeg tror mange blev grebet af den fysiske følelse af fællesskab og samvær, som opstår med de livsglade børn og den medrivende traditionelle dans. For det manglende fælles sprog har aldrig været en hindring for at holde i hånd eller lade amorinerne blomstre. Det var vigtigt for os, at børn, unge og borgere i almindelighed var blevet godt forberedt på, hvad der ventede dem, når de blev "konfronteret" med besøg fra Burkina Faso, og mange skoler og uddannelsesinstitutioner og daginstitutioner gik sammen om besøgene, så børnene og de unge ikke kun mødte repræsentanter fra Burkina men også hinanden og fik mulighed for at dele oplevelsen. Så selvom det måske er en floskel at sige, at kendskab giver venskab, så mener jeg virkelig, at det har vist sin rigtighed. For os er Afrika ikke længere et anonymt kontinent. Afrika er rykket nærmere til Ballerup. Vi har mødt rigtige mennesker af kød og blod i stedet for kun at høre om sult og katastrofer, og vi spidser øren, når nyhederne bringer nyt om Burkina. Vores udsyn er blevet større. Fra en åben og forsigtig nysgerrighed over for dette – for os – så fremmedartede land, har vi i Ballerup gennem nærkontakten med kulturen og menneskene helt tabt vores hjerter både til Wamdé og til Burkina Faso, og det er med den største sorg, at vi er vidne til, hvad der sker med dette fredelige og venlige land lige nu. I min optik er sådanne møder, som vi har haft med Burkina, den bedste måde at skabe fred og tolerance. Og selvom kontakten ikke er så aktiv længere, er jeg sikker på at rigtig mange børn og unge, der har været i kontakt med Burkina på den ene eller anden måde, vil gemme det i deres hjerter for evigt," slutter Ballerups tidligere borgmester Ove E. Dalsgaard.

Susse Bøtefyhr var chefkonsulent i Ballerup Kommune og ekstern konsulent for den Danida-støttede filmfestival Fespaco i Burkina Faso.

Wamdé gruppen har været en af de vigtige katalysatorer i det fine samarbejde mellem Ballerup Kommune og Burkina Faso

Ambassadricen i køjen

Af Ulrik Falk Sørensen

Den burkinske ambassadør i Sverige med SF-Ballerup

Musik- og dansegruppen Wamdé har besøgt Ballerup hele 4 gange. Efter første besøg i 1993 og inden det andet besøg i 1997 havde den burkinske ambassadør Anne Konaté været i Ballerup og fortælle om Burkina Faso.

Vi var et par stykker fra SF, der hørte på Anne, og vi blev smittet af hendes begejstring for sit eget yderst fattige land. Ja, vi blev så optaget af hendes fortælling, at vi fik arrangeret en weekendtur til kommunens koloni i Sverige for SF i Ballerup. Der meldte sig ca. 25 partimedlemmer, der efter omtalen af den entusiastiske ambassadør glædede sig til en spændende weekend. Og weekenden blev spændende og helt anderledes, end de fleste havde forestillet sig.

Vi var indkvarteret i flere sovesale og nogle få lederrum. Anne fik selvfølgelig et lederrum og overnattede i en hård køjeseng.

Hele weekenden handlede om Anne og hendes fortællinger om Burkina Faso. Hun gennemgik landets historie og politiske forhold gennem tiderne. Meget levende og spændende. Der blev også tid til en vandretur i skoven, hvor snakken gik videre.

Den største oplevelse var nok aftensmaden. Her havde Anne medbragt al maden. Der var kø for at komme på madlavningsholdet. Det var utroligt spændende med Anne som chefkok, og selve maden var en fornøjelse. Lørdag aften hvor der var lagt op til lidt hygge, bestod hyggen næsten kun af snak om Burkina.

Hvad angår transport derop kørte Anne derop i ambassadebilen med chauffør. Da hun skulle være hjemme lidt før vores hjemtransport, og chaufføren havde fri, måtte jeg ringe efter min søn, som kørte hende hjem. På den måde mistede Anne muligheden for at være med ved rengøringen, men til gengæld havde der været fuld fart over hende resten af tiden.

Det blev et mindeværdigt minde om en fantastisk weekend.

Anne Konaté

Foto: Susse Bøtefyhr

Efterfølgende havde Anne et nært forhold til Ballerup Kommune, også fordi hun havde nogle gode relationer til borgmester Ove E. Dalsgaard.

For mig personligt har venskabet med Anne Konaté og de mange samarbejder med Wamdé betydet meget. Jeg har besøgt Wamdé 2 gange i Burkina og hele 4 gange har Wamdé besøgt os i Ballerup. Det har til stadighed været en berigelse at komme så tæt på en afrikansk virkelighed.

Ulrik Falk Sørensen. medlem af kommunalbestyrelsen i Ballerup 1986 - nu, det meste af tiden som gruppe- og udvalgsformand, aktiv i Kultur-og Venskabsforeningen Ballerup – Burkina Faso fra 1998, kasserer i Venskabsforeningen Danmark – Burkina Faso

De danser solen frem

Af Susse Bøtefyhr

Danse- og musikgruppen Wamdé er gamle kendinge i Ballerup og spreder glæde og entusiasme hver gang de kommer

Børne- og ungdomsgruppen Wamdé oplevede jeg første gang i 1992 i Ouagadougou, hvor de unge optrådte på det brede røde støvede fortovej ud til lufthavnen med en rand af interesserede gamle og unge omkring sig. Min danske kollega, der havde været i Burkina året før mig, kendte dem og ville vise mig, hvad hårdt arbejde med musik og dans og sang kunne føre til for børn, der var for fattige til at komme i skole, og som havde mistet enten den ene eller begge forældre. De dansede deres traditionelle danse, spillede på deres traditionelle instrumenter og lavede halsbrækkende luftakrobatik på de bare fødder og med en sådan attack og styrke, som gjaldt det livet.

Derefter så jeg dem nogle flere gange samme sommer – altid barfodede og altid optrådte de eller øvede de på for mig mærkelige steder bag nedlagte bygninger eller som her på et fortovej. Men altid med entusiasme, intensitet og godt humør.

Det førte til gruppens første besøg i Danmark i 1993, hvor de dels besøgte Ballerup under sommerferieaktiviteterne og optrådte på Ballerup Musik Festival, dels optrådte under festivalen "Images of Africa". Og det blev derefter til besøg i 1997, 2003 og nu senest i 2019. Men Ballerup var også på genbesøg hos Wamdé i Burkina Faso med en stor delegation i år 2000.

Wamdé i Ballerup

Når Wamdé-gruppen har været i Ballerup, kommer de med en inciterende og swingende danse- og musikforestilling, der bygger på traditionelle danse, ritualer og fortællinger der stammer fra Burkina Fasos 64 forskellige folkeslag. Desuden har de en række inspirerende workshops på repertoiret i rytmisk musik og dans, i hårfletning, batikfarvning og et særligt kuglespil.

Strategien har hver gang været, at Wamdé-børnene skulle i kontakt med så mange af kommunens borgere som muligt i alle aldersklasser. Derfor har der været workshops i vuggestuer, børnehaver, skoler, fritidsordninger og uddannelsesinstitutioner og i ungdomsklubber og foreninger, og derfor har de været indlogeret på bl.a. skoler, hvor der har været gode muligheder for at skabe uformel kontakt med danske børn og unge i fritiden. Blandt andet lærte de afrikanske børn at

slå baglæns saltomortale og springgymnastik af de danske børn i gymnastikforeningen, ligesom de for første gang prøvede at komme i svømmehallen eller spille efter en dirigentstok sammen med Ballerup Skoleorkester.

Tilbuddet har hver gang været en stor succes i den forstand, at der har været rift om at få gruppen på besøg.

For de børn som ikke havde mulighed for at komme i nærkontakt med gruppen på egen skole eller institution, var der mulighed for at overvære en særlig forestilling, og for de voksne, som enten havde hørt om gruppen gennem børnene eller som på anden vis var blevet nysgerrige efter at se gruppen, var der Gallaforestilling med efterfølgende fælles spisning, forberedt af Wamdé-gruppen og med afrikansk marked.

*En af de meget populære workshops var at få flettet håret.
Foto: Sonja Ilskov*

Til sidst har gruppen hver gang optrådt på Ballerup Musik Festival i et sydende telt, stoppet til randen af begejstrede og henførte tilskuere, der klapper, danser og vrikker til Wamdé-børnenes forrygende og farverige show.

"De danser næsten solen frem", skrev Århus Stiftstidende, da Wamdé turnerede i Danmark i 1997. Det var ikke helt bogstaveligt, men meningen var god nok. Når Wamdé-børnene går på scenen, eller de gennem workshops kommer i

kontakt med danske børn og voksne, smitter de med livsglæde, varme, energi, kraft og intensitet.

Hvem er Wamdé

Befolkningstilvæksten er høj i Burkina Faso, og selvom langt hovedparten af befolkningen bor i landdistrikterne er tilstrømningen til byerne, især til hovedstaden, meget massiv. Det betyder overbefolkning i forhold til de meget sparsomme beskæftigelsesmuligheder, og det betyder også delvis opløsning af de ellers så solide traditionelle familiestrukturer. Mange børn og unge overlades derfor til sig selv og ender på gaden, henvist til kriminalitet for at klare sig.

I 1988 dannede den fransk uddannede karismatiske skuespiller, pædagog og koreograf Moussougnouma "Mama" Kouyaté Wamdé-gruppen for at fjerne det, som "Mama" selv kalder "defavoriserede børn" i alderen 3 -17 år fra gadelivet og dermed fra faren for at ende i kriminalitet. Hun lærte dem traditionel musik, dans og akrobatik, mime og fortælling. Børnene er alle gadebørn, forældreløse eller børn fra fattige familier, der ikke har råd til at sende dem i skole og i visse tilfælde heller ikke råd til at brødføde dem. Ved at fjerne dem fra gaden, give dem et fast tilholdssted og gennem dans og musik lære dem noget om deres rødder, er det "Mama" Kouyatés håb at give disse børn så megen selvtillid, værdighed og ballast, at de også klarer sig senere i livet.

I begyndelsen samlede "Mama" Kouyaté børnene i sit eget beskedne hus, og træningen foregik på støvede gader og pladser i hovedstaden - altid omgivet af en masse interesserede og medlevende tilskuere. Men Mama havde en større vision.

Hun ville skabe en landsby, hvor alle Wamdé-børnene kunne bo permanent og sammen skabe deres forestillinger.

Men børnene skulle også have mulighed for at gå i skole i "landsbyen" og lære at læse og skrive, hvilket er vigtigt i et land, hvor kun 30% af befolkningen er alfabetiseret. Og de skulle lære et håndværk, så de kunne klare sig senere i livet. Så skulle der også skabes en børnehave med børn udefra, så "landsbyen" kunne have forbindelse med det omkringliggende kvarter, som de boede i.

Endelig skulle landsbyen rumme sovesale og andre faciliteter til at kunne tage imod besøg af børn og unge fra hele verden, som gruppen havde mødt gennem sine mange turnéer, og som ønskede at dele et stykke hverdag med Wamdé-børnene i kortere eller længere tid.

På grund af sin medrivende livsglade optræden, har gruppen haft held til at komme på turné flere gange til både Frankrig, Schweiz, Belgien og Danmark.

Turnéerne gav "Mama" Kouyaté både mod og sparsomme midler til at starte opbygningen af sin børnelandsby. I 1990 fik gruppen tildelt gratis 1,5 hektar jord i Wayalghin-kvarteret i Ouagadougou, og så kunne "Mama" og gruppen starte arbejdet med at finansiere projektet. Det lykkedes bl.a. gennem Unicef, Fondation Air France og Terre des Hommes. Landsbyen har været under opbygning i mange år og er i fortsat udvikling. Men meget er på plads: øvesal, madsal værksteder, sovesale og meget mere.

Ballerup i Burkina

I vinterferien år 2000 besluttede Ballerup Skoleorkester så at rejse til Burkina på genbesøg og medbragte borgmester Ove E. Dalsgaard, Ballerups internationale konsulent og medlemmer af kultur- og Venskabsforeningen Ballerup Burkina Faso, i alt 51 personer drog afsted. I Burkina stiftede danskerne bekendtskab med magre okser på tørre savanner, stråttækte lerhytter uden vand og elektricitet, kvinder der manuelt støder hirse til middagsmaden, men de oplevede også, hvordan musikken og dansen blev det ligefremme omdrejningspunkt, der kan få mennesker til at mødes på tværs af kulturelle, sociale og politiske forskelle. BSO-børnene og Wamdé-børnene øvede sammen selvom det ene orkesters grundlag er stringente nodeblade, og det andet orkester er baseret på afrikanske rytmer. Men de fik det til at fungere og optrådte sammen i Wamdé landsbyen og på det franske kulturinstitut men også i både præsidentens og ambassadørens have til aftenselskaber. På turen ud i landet lærte delegationen fra Ballerup de hundredvis af skolebørn, der var mødt op i bl.a. byen Ziniaré, at danse og synge Boogie-Woogie og snart var alle - hvide som sorte - i gang med at boogiewoogie sammen. En for alle uforglemmelig oplevelse.

Kulturmødet - hvem vinder

Men hvad sker der så, når vi alle går hver til sit. Er det så bare ude af øje, ude af sind? Er kulturmødet i virkeligheden en overvurderet størrelse, hvor både dansker og udlænding bare siger: Nå, det var det, når de kommer hjem til sig selv igen og fortsætter det daglige liv, hvor de slap? Eller kan kulturmødet noget, kan det skabe reelle indsigtfulde møder, der sætter varige spor i og mellem mennesker? Vinder vi noget ved det?

I Ballerup er påstanden: først når vi kender hinanden godt, kommer tilliden og fortroligheden. Kulturmødet kan avle vindere til begge sider. Men det kræver helt specielle betingelser og rammer. Mødet skal gentages. Det skal vare. Det skal gives tid og rum til at etablere sig. Det gentagne møde uddyber, giver mod til at hengive sig og åbne sig. De danske børn vinder en fortrolighed

med en anden kultur, som i almindelighed er dem ganske fremmed, og de oplever, at når man kender den anden, kan lide den anden og har tillid til den anden, så træder forskellighederne i baggrunden og lighederne i forgrunden. Og så tør man give den anden hånden.

Men det er vigtigt, at der gives mulighed for at vinde alt dette gennem de gentagne besøg. I Ballerup oplever børn og unge, at selvom de måske ikke selv kender Wamdé, så kender deres lærer dem, eller naboen eller deres storesøster eller borgmesteren. Wamdé bliver ligesom en kusine, der kommer langvejsfra, og som vi derfor skal tage godt imod, og som man på forhånd er positivt stemt overfor. Og det mærker Wamdé-børnene. "Kendskabet til os bliver dybere og dybere fra gang til gang", fortalte "Mama" Kouyaté den lokale journalist, da opholdet i Ballerup lakkede mod enden sidste sommer. Og det betyder, at de afrikanske børn kan opleve, at på trods af den materielle fattigdom, de kommer fra, så repræsenterer de et socialt fællesskab, en traditionsforankret kultur og en smittende livsglæde, som af tvinger respekt hos både børn og voksne, når de opholder sig i Ballerup. De oplever, at selvom de kommer fra en kultur som ingen normalt tager alvorligt, så oplever de hos deres danske "familie" en imødekommenhed, en respekt og en ærbødighed over for det, de kan. Og som normalt meget

sky og generte gadebørn, forældreløse og selv for Burkina Faso, meget fattige børn oplever de her, at de danske børn betragter dem som ligeværdige. Og når de bliver set på med varme og respekt, så kan de tage det med sig videre på deres færd frem i livet.

Omvendt får de danske børn en solid læring og et spændende kig ind til et børneliv i en helt anden del af verden. De får et billede af, at afrikanere også har et helt almindeligt hverdagsliv, at de har noget vigtigt at lære fra sig, og at de både kan grine og græde.

"Det er vigtigt at *arbejde sammen med og ikke blot se på*, når man skal lære en fremmed kultur at kende", udtalte en af pædagogerne, som havde haft Wamdé på besøg.

Så de rette rammer for at mødet vitterligt kan finde sted er helt nødvendige. Wamdé-børnene boede en af gangene i en ungdomsklub, der aldrig havde haft så mange aktive medlemmer, som mens Wamdé-børnene var der. Rammerne inviterede ligefrem til fælles måltider, til fælles fodboldspil, til diskoteksaftener, til fælles maleri-sessioner. Det samme skete sidste gang, de var på besøg, hvor de boede på en skole.

Og så vinder ikke bare danskeren og burkineren - så vinder vi alle samme.

De to grupper, Wamde og Ballerup Skoleorkester optræder sammen i Ballerup

Musisk kulturmøde

Af Bjarne Rasmussen

Forstadsbørn og gadebørn spiller musik sammen

Da jeg startede Ballerup Skole og Ungdomsorkester (BSO) for mange år siden (i 1986), var min ambition, at når de unge musici var modne til at møde andre kulturer og musiske børn, med en anden baggrund end den danske, var det vigtigt, at vi så også realiserede disse møder.

Vi havde på det tidspunkt Ballerup Musik Festival, som gjorde meget ud af det internationale kultursammenspil på amatørbasis. Og allerede der fik BSO mange spændende internationale kontakter. På et tidspunkt omkring årtusindskiftet fik Ballerup en "venskabsby-lignende" kontakt til Burkina Faso, og jeg tænkte, at det var et forsøg værd at arrangere en koncertturné til Burkina Faso med BSO for at vise, at på trods af dybe kulturelle, sproglige og sociale forskelle på børn fra en forstadskommune til København og gadebørn fra Ouagadougou, så kunne der etableres et musisk fællesskab, som kunne bære performance, både i Burkina Faso og Danmark.

Jeg besøgte Wamdebørnene, gadebørn fra Ouagadougou for at høre deres leder, Mama Kouyaté, om de ville være interesserede i et samarbejde. Og resten er historie.

Vi rejste til Burkina Faso i år 2000 med 51 børn/unge og borgmester for Ballerup Kommune, Ove E. Dalsgaard. Det blev en fantastisk oplevelse med børn og unge i Wamdé-landsbyen, hvor vi etablerede et koncertprogram sammen, der viste et ægte kulturmøde.

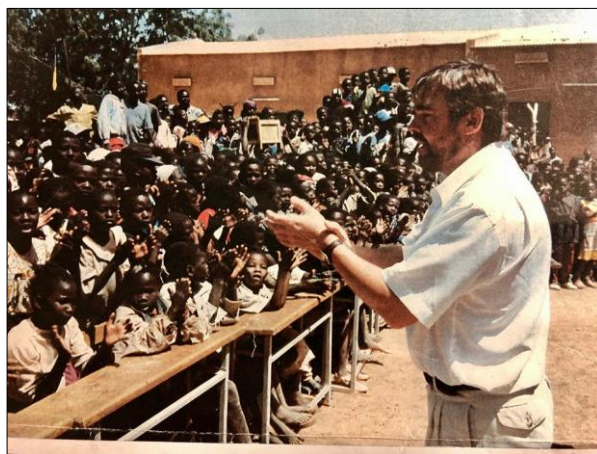
Et kulturmøde hvor Wamdé-børnene fik vist, at Afrika har rigtig meget kultur at byde på og ikke kun nød og elendighed. Samarbejdet endte såmænd hos præsidenten for Burkina Faso, hvor BSO og Wamdebørnene spillede sammen til taffel. Personligt har det naturligvis betydet rigtig meget for mig at lære disse dejlige og fantastisk dygtige børn fra Burkina Faso at kende og hele ideen: at de får en chance for at undslippe en tilværelse som gadebørn og igennem optræden med sang og dans, får et hjem i Wamdé-landsbyen, mad på bordet, skolegang og forhåbentligt en uddannelse for både piger og drenge, er da en fantastisk livsbekræftende historie.

Jeg ved, at mange af de danske og afrikanske børn har korresponderet sammen siden dette første besøg.

I sommeren 2019, da det igen lykkedes at få Wamdé til Ballerup, blev min den mindste dreng bedste venner med den yngste fra Wamdé-

børnene (René ca. 11 år), og på trods af uoverstigelige sprogvanskeligheder, fik de 11 gode dage sammen her i DK, og der var tårer i øjnene, da der skulle siges farvel.

Eller på gensyn, da familien tænker at besøge Wamdé-landsbyen i februar 2021 på privat basis. Wamdebørnene nåede også at sætte et solidt fingeraftryk på Kulturmøde Mors, hvor de sammen med BSO og alene, viste et ægte kulturmøde, og på det nærmeste væltede musikfeltet i sommeren 2019.

Bjarne Rasmussen med BSO i Burkina Faso År 2000

I 2007 fik jeg en pris for arbejdet med børn og unge i Ballerup Kommune, og jeg brugte disse penge til at starte en indsamling til fordel for Wamdé - landsbyen, og sammen med Ove E. Dalsgaard og Ulrik Falk-Sørensen, har vi indtil nu kunnet overføre ca. 1000 kr. om måneden til hjælp til mad i landsbyen til børnene.

Det er en hjertesag for os alle i venskabsforeningen Ballerup-Burkina Faso. Det bliver det ganske enkelt, når man har med disse børn og unge at gøre. Og vi arbejder da også på at få dem til Ballerup igen om to år i 2021, så kontakten mellem BSO, Ballerup og Wamdé bliver holdt vedlige. Derudover arbejder jeg med at arrangere en turné for Wamdé til Canada, et besøg hos Victoria High School Band, eventuelt sammen med BSO, så tre kontinenter mødes omkring musik og dans.

Bjarne Rasmussen. Basunist og lurblæser i Den Kongelige Livgardes Musikkorps samt dirigent og leder for Ballerup Skoleorkester 1986- 2010 (sidste orkestertur var til Ghana for at vise danske børn og unge i BSO vores slavevejer fortid)

Smittende glæde henover grænserne

Af Finn Gunst, Lærer og vejleder på Hedegårdsskolen fra 1968 til 2003

Jeg havde som menneske og lærer stor glæde ved at læse Thyge Christensens mange bøger om Burkina Faso. Og da jeg sammen med en 3. klasse i 1995 på Hedegårdsskolen havde aftalt at lave et emne om et afrikansk land, var det oplagt at kontakte Thyge for at finde en skole i Burkina Faso, som vi kunne skrive sammen med. Vi blev anbefalet en skole i byen Ziniaré – Ecole Ziniaré, B.P. 337, Oubritenga.

Forud for den kommende brevveksling havde vi dykket ned i nogle grundlæggende ting om Burkina Faso – men det hele blev dybt konkret, da vi skulle sende de første breve til dem. Vi fortalte og tegnede til de burkinske børn om: vores måde at gå i skole på; vores legetøj; vores madpakker; vores måde at bo på; vores skikke i Danmark på alle niveauer – lige fra fastelavn, efterårsferien, jul osv.

Og de svarede os ved at fortælle om deres tilsvarende vilkår – og sendte gaver bestående af små selvfremstillede legesager som nøgleringe med en håndskåret minielefant af træ, tørrede bønner – og det, der ikke kunne sendes, tegnede de.

Vi kvitterede ved at sende dem kuglepenne, farver, kladdehæfter, blyanter o.l.

Kontakten varede i 3 år, og da Ballerup i 1997 fik besøg af Wamdé, var det oplagt, at vi - nu som 6.klasse - havde en tæt kontakt med de unge afrikanere, der heldigvis boede tæt på os, på Hedegårdsskolen.

Vi dansede sammen, trommede sammen, lærte batikfarvning af dem, flettede hår sammen med dem og spiste sammen med dem – vi lærte om afrikansk mad.

Min 6. klasse opnåede en menneskelig og kulturel kontakt på et flot niveau. Fortroligheden voksede dag for dag – og det gik så vidt, at 6.a lavede et danse-show for hele Hedegårdsskolen sammen med afrikanerne – et show de gentog til en forældre-aften.

Som en ung burkinsk pige sagde det: *Jeg danser – altså er jeg...*

Og det kunne mange af vores unge skrive under på!!!

Respekten mellem de unge voksede på mange måder: De unge fra Wamdé imponerede ved deres kulturelle kunnen. Jeg skal sent glemme 6.a's drenge, der var dybt imponeret over deres måde at spille med en burkinsk fodbold, fremstillet af kasseret plastik, der var viklet ind over hinanden – lag på lag på lag – til noget, der til sidst kom til at ligne en fodbold.

Vores unge mennesker lærte ved samværet med de unge fra Wamdé, at man godt kan have det spændende og morsomt uden hjælp fra dyre, materielle ting og sager. OG – i øvrigt kan man lave sit legetøj selv....

Latter smitter – og der blev grinet de uger – hen over grænserne!!!

Wamdé-workshop i Ballerup Foto: Christoffer Regild

Disse skoleaktiviteter inspirerede mig senere til at besøge Burkina Faso. Jeg ville lære mere om landet. Jeg var der således i 2000 og sidenhen i 2004 på en cykeltur med en gruppe, anført af Thyge Christensen.

Jeg har oplevet

- ▲ burkinske børn og unge, der dansede sig ind i danske børns hjerter....
- ▲ et værdigt folk, der materielt ikke står så stærkt, men et folk der har en smittende trommedansekultur til så at sige enhver lejlighed
- ▲ en livsstil, der ikke kun handler om vores vækst – en livsstil som siger 'I har uret – vi har tiden'!!!
- ▲ et folk med en smuk drillekultur, med eksemplet fra en person, der spørger nabofolket: Hvad er forskellen på jer og en kamel? Han svarer selv med et: En kamel kan arbejde i 14 dage uden at drikke – mens I kan drikke i 14 dage uden at arbejde...
- ▲ Jeg skal sent glemme vores danse sammen med en landsbys 'rystepiger'. Vores ben gik som trommestikker under os, så det burkinske støv hvirvlede op uden at lægge en dæmper på os

Smil, rytme og humor

Af Mogens Bille, tidligere chef for pædagogisk center i Ballerup

Jeg havde gennem en lang årrække været en aktiv del af musiklivet i Ballerup kommune – bl.a. ved Musikfestivalerne samt som medlem af det lokale tresserband "Når Far Har Fri", da jeg i midt-halvfemserne for første gang stiftede bekendtskab med WAMDÉ-gruppen fra Burkina Faso under ledelse af den iøjne- og iørefaldende Mama Kouyaté. Jeg blev ved mit første møde med denne danse- og musikgruppe - bestående af lutter hjemløse gadebørn fra Burkina Fasos hovedstad Ouagadougou – dybt fascineret af den musik- og livsglæde, der strømmede ud af disse fattige børns dansetrin, gebærder og lysende ansigter. Jeg besluttede mig derfor for, at jeg ville gøre alt for, at Ballerups skolebørn skulle have den samme livsbekræftende oplevelse, som jeg selv havde haft den søndag eftermiddag i Damgårdsparken.

Jeg var blevet leder af Pædagogisk Center i Ballerup Kommune – en stilling jeg havde fra 1992 til 2009 – hvor det bl.a. var min/vor opgave, foruden at tilbyde undervisningsmidler og kursustilbud til skolerne, at formidle og tilbyde kulturoplevelser til både skoler og institutioner. Så da WAMDÉ-gruppen næste gang kom på besøg i Ballerup, havde jeg været "fremme i skoene" omkring tilbud om optræden og koncerter ude på kommunens skoler – foruden at enkelte skoler også tilbød at være værter for gruppens ophold i Ballerup – og således var ansvarlige for såvel kost som logi.

Overalt vandt de unge fra et af verdens fattigste lande hjerterne hos både voksne og børn, og man talte længe både i Måløv, Skovlunde og Ballerup om de musikalske, glade unge mennesker. Ballerups børn og unge vidste fra det udsendte materiale om dansetruppen, at det helt primært drejede sig om forældre- og hjemløse børn – og det gjorde et dybt indtryk, at det på trods af de svære vilkår disse unge havde haft – så alligevel var muligt at få et liv med glæde, venskaber og oplevelser.

I begyndelsen af 2000 skulle Ballerup Skoleorkester på "genvisit" til Burkina Faso, hvor man skulle give en række koncerter. Orkestrets vanlige bas-sist kunne ikke deltage, og jeg var så heldig – som orkestrets absolut ældste musiker – at overtage hans plads ved bassen. Sammen med bl.a. min mangeårige kollega og ven – Finn Gunst – og vore koner drog vi så mod det sydafrikanske kontinent i selskab med en lang række unge, dygtige og musikalske mennesker fra Ballerup Kommune.

Det blev en uforglemmelig uge i selskab med vore glimrende værter i Ouagadougou og den

charmerende, glade ungdom i danse- og musikgruppen Wamdé. Ved vores sidste optræden – den sidste aften i Burkina – besluttede jeg mig for at forære min glimrende og gennem mange år trofaste følgesvend – basforstærkeren Marshall – til mine unge venner i Wamdé. Og efter deres reaktion at dømme faldt den vist nok i deres smag. Personligt gjorde opholdet i Burkina et uforglemmeligt indtryk på mig og min kone, og vi har aldrig glemt den værdighed og venlighed, der udstrålede fra dette dybt fattige folk. Det satte "problemerne" på vore hjemlige himmelstrøg i relief. Et par år senere var den populære dansegruppe igen på besøg i Ballerup, og i den forbindelse inviterede jeg dem hjem til mig i Dragør, for at de kunne opleve "det rigtige hav" – som de aldrig tidligere i deres liv havde set og mærket.

Ude at bade på Dragør Badeanstalt. Foto: Finn Gunst

Vi startede på badeanstalten, og efter lidt tøven prøvede to-tre stykker af dem (med en forsigtig tå) at mærke Øresunds salte vand. Det smittede tilsyneladende, for snart var hele bassinet fyldt med glade, brune unge mennesker, der straks gik i gang med en "hyldest-dans" til havet – et guddommeligt øjeblik, der blev foreviget af fotografen fra Dragør Nyt, og som helt naturligt anbragte det på forsiden af Dragør Nyt i det førstkom-mende nummer et par dage senere. Efter badet var der læskedrikke hjemme hos os i vores lille hus i Strandgade i Dragør. Jeg behøver vist ikke sige, at besøget vakte en vis opsigt hos naboerne. Hjemme i stuen kastede et par af de unge sig straks over vort gamle "opretstående" klaver og komponerede på stedet "Hyldestsang" til havet. Desværre blev de vist ikke helt færdige, da de skulle videre i programmet – men klaveret står der stadig, og "Wamdé" vil altid være velkomne i vore små stuer til at fuldende kompositionen!

Burkina Faso børnene

Af Amalie Rasmussen, datter af Bjarne Rasmussen

Fotos: Bjarne Rasmussen

Jeg har altid gerne villet møde dem. Vi har masser af billeder og avisartikler fra sidste gang, min far mødte dem. De ser smilende og glade ud, så jeg er spændt på at møde dem. Første gang jeg skal møde dem, er jeg spændt. Da jeg stiger ud af bilen, kan jeg høre musik,

dans og latter. Det lyder sjovt. Vi træder ind i deres stue, og ser de står i en stor rundkreds. Nogle af drengene spiller på trommer, mens pigerne og de resterende drenge, danser, synger og griner. Man kan ikke andet end smile.

Amalie og Laurits med Wamde-børn i Tivoli. Foto Bjarne Rasmussen

Vi sidder i toget, på vej ind til Tivoli. Jeg glæder mig til at vise dem, hvordan jeg bruger musik i min hverdag. Da vi er kommet derind, får de alle et turpas på. Vi begynder at gå lidt rundt for at finde et sted, hvor vi kan spise frokost. Tilfældigvis møder vi Klaus, som er dirigent for musik-korpset. Hurtigt får Klaus og min far aftalt, at afrikanerne skal møde på Plænen kl. 14.00.

Jeg når lige at få prøvet et par ture med dem, inden jeg skal møde til musikprøve i Tivoligården. Klaus deler hurtigt noderne til Burkina Fasos nationalsang ud. Vi når kun at få spillet den igennem to gange, inden vi skal ud og gå parade og ender på Plænen.

Vi begynder at spille deres nationalsang. De ser noget overraskede ud, men meget glade. De synger med og ser stolte ud. Efter vi har spillet færdigt får vi en stor applaus. Vi marcherer færdig rundt i haven og kommer ind til stor ros fra både min far og afrikanerne. Det er et af mine bedste minder fra deres tid i Danmark.

Så kommer dagen, hvor der er Ballerup Musikfestival. Jeg glæder mig til at se og høre dem, for de er så talentfulde. Et par dage forinden har de

besøgt min skole. Det var helt vildt. De lavede akrobatik, spillede musik og dansede, og ligesom første gang jeg mødte dem, kunne jeg ikke lade være med at smile.

Vi sætter os på en bænk, venter på at høre dem. De kommer dansende, syngende og spillende ind på scenen.

Et nyt show bliver præsenteret, og de laver vilde akrobatiske bevægelser. Trommerne og sangen gør, ligesom alle de andre shows, det hele til en vild oplevelse.

Min lillebror, Laurits, og den yngste af drengene, René, har fået et venskab, på trods af, at de ikke kan snakke sammen. Det er et stærkt bevis på, at venskab kan gro, selvom man bor to forskellige steder på jorden, og kommer fra to forskellige kulturer.

Jeg håber på at kunne komme ned at besøge dem. Jeg vil gerne se, hvordan de bor, og opleve en anden kultur, end den vi har her i Danmark. Jeg håber også på at kunne komme til at høre deres musik igen, da den er så anderledes end den, jeg er vant til.

Wamdé-projektet

Af Susse Bøtefyhr

Gennem 13 år har en gruppe Ballerup-borgere indsamlet og sendt penge månedligt til Wamdé-børnene

”Nu har vi penge nok til fortsat at sende et månedligt beløb de næste fire år”, fortalte Ballerups tidligere borgmester Ove E. Dalsgaard begejstret efter Wamdé-børnenes seneste besøg i Ballerup i sommeren 2019. ”Overalt hvor gruppen har optrådt eller lavet workshop, er det bimlet ind med støttekroner på Mobile Pay-kontoen til dem! Folk er virkelig glade for dem.”

Pengene går til det såkaldte Wamdé-projekt, der går ud på at sponsorere et dagligt måltid til de 150 børn i alderen 3-6 år, som dagligt kommer ind i Wamdé-landsbyens forskole fra det omkringliggende kvarter.

Heldagsskolen i Wamdé-landsbyen, som Wamdé-projektet har sørget for et dagligt måltid mad til siden 2007
Foto: Finn Gunst

Børnene er på skolen hele dagen bortset fra timerne midt på dagen, hvor der er frokostpause. Men desværre har ”Mama” ikke økonomiske midler til at lave mad til så mange børn, så de der kunne måtte tage hjem i pausen. Men mange andre måtte blive på skolen og fik simpelthen ikke mad før om aftenen, fordi transporten hjem var for lang og besværlig. Med støtten fra ”Wamdé-projektet” får alle børnene nu i hvert fald ét dagligt, ernæringsrigtigt måltid. Heldagsskolen giver

børnene den første svære introduktion til det uddannelsessystem, som er så vigtigt for den afrikanske befolknings udvikling.

Det hele begyndte med, at lederen af Ballerup Skoleorkester, Bjarne Rasmussen, i 2007 blev kåret til årets Skovlunde-borger af Lions Club for sit årelange arbejde med børn og unge. Med kåringen fulgte 3.000 kroner.

Bjarne Rasmussen besluttede straks at give beløbet videre til børne- og ungdomsgruppen Wamdé, som tidligere havde gæstet Ballerup og opnåede desuden støtte fra Dansk Musiker Forbund på 5.000 kroner, det vil sige i alt 8.000 kroner, som kunne sendes videre. Men det endte ikke her. Bjarne Rasmussen samlede en gruppe Ballerup-borgere omkring sig – for en stor del medlemmer af Kultur- og Venskabsforeningen Ballerup – Burkina Faso – som kaldte sig ”Wamdé-projektet”, og som gik sammen om at støtte børnene i Wamdé-forskolen med et månedligt beløb, der kunne sikre børnene et dagligt måltid.

Den helt store bidrager til Wamdé-projektet er tidligere borgmester i Ballerup, Ove E. Dalsgaard. Til såvel sin 70-års og 80-års fødselsdag, som ved sit 30-års jubilæum som borgmester og ved sin afskedsreception efter 31 år på posten som borgmester, bad han alle gaver gå direkte til Wamdé-projektets konto. Alene disse bidrag betød en tilførsel på ca. 100.000 kroner.

Alt i alt har de forskellige bidrag betydet, at Wamdé-projektet uafbrudt siden 2007 og fortsat hver måned sender 1000 kroner til Wamdés heldagsskole og med en udtrykkelig klausul om, at pengene er bundet op på forplejningen af de 150 børn.

Og selvom centret i dag er et officielt anerkendt uddannelsessted, modtager de ingen støtte og skal derfor fortsat selv finde de nødvendige sponsorer til samtlige aktiviteter.

Tidligere borgmester i Ballerup, Ove E. Dalsgaard har engageret sig meget aktivt i relationerne til Burkina Faso og er absolut hovedbidrager til Wamdé-projektet over årene. Foto: Susse Bøtefyhr

Fakta boks vedr. aktiviteter mellem Ballerup og Burkina Faso

Af Susse Bøtefyhr

1993

- Wamdé gruppen på besøg i 7 dage. Laver workshops i dans, hårflet, batik mm som del af kommunens sommerferieaktiviteter og deltager i Ballerup Musikfestival
- Bronzeskulptøren fra Det Nationale Kunsthåndværker Center i Ouagadougou, Ali Nikiema, opholder sig 2 ½ måned på en byggelejeplads og laver workshops og fremstiller en skulptur til Ballerup Kommune
- Journalisten Norbert Zongo besøger kommunen i forbindelse med sit ophold på avisen Politiken i forbindelse med Images of Africa festivalen
- MS udgiver et særnummer af bladet Kontakt om Burkina Faso som senere bruges i oplysningskampagnen
- 12 burkinske journalister inviteret til Danmark af Danida i forbindelse med at Burkina bliver programsamarbejdsland tilbringer en eftermiddag i Ballerup

1994

Opstart af oplysningskampagne om Burkina Faso i Ballerup Kommune:

- Konference om Burkina Faso for beslutningstagere i Ballerup
- Særnummer af PC-Nyt, pædagogisk center, om Burkina Faso og undervisningsmaterialer om emnet
- Journalisten Norbert Zongo besøger Ballerup inden for rammerne af et internationalt journalistbesøg som optakt til FN's Sociale Topmøde afholdt i København 1995

1995

- Burkina Fasos præsident Blaise Compaoré besøger Ballerup i anledning af hans besøg på FN's Sociale Topmøde afholdt i København, ledsaget af bl.a. sin socialminister
- Indsamling af børnetøj og legetøj blandt Ballerups butikker til fordel for børnehjemmet Home Kisito

Oplysningskampagne om Burkina Faso i Ballerup*:

- Udstilling på Ballerup Bibliotek af kunsthåndværk fra Burkina Faso formidlet af Turistministeriet i Burkina Faso
- Besøg af Christophe Sanga Sanon fra Ministeriet for Ungdom og Sport i Burkina Faso med henblik på at fortælle om Burkina Faso i Ballerups skoler og foreninger. Privat er han ihærdig inden for den internationale spejderbevægelse, der spiller en væsentlig rolle i udviklingen. Indkvarteret hos SF-formand og medlem af kommunalbestyrelsen, Ulrik Falk-Sørensen
- Fotoudstilling på Ballerup Bibliotek af fotografierne Christoffer Regild og Ann-Li Engstrøm fra Wamdé gruppens og skulptøren Ali Nikiemas besøg i 1993

- Fotoudstilling på Ballerup Bibliotek af fotografierne Ole Christiansen, Heine Pedersen og Tomas Bertelsen fra Burkina Faso
- Udstilling på Ballerup Børnebibliotek "Det legende Barn" af burkinsk legetøj
- Foredrag på Ballerup Bibliotek af Burkina kenderen Thyge Christensen
- Musicalen "De Vise Sten" om Burkina Faso, skrevet og opført af elever fra 5. og 6. klasse på Hedegårdsskolen
- Start på brevskrivningsprojekt mellem skoleklasser i Ballerup og Ziniaré
- Temaugue om Burkina Faso på flere skoler: bl.a. Hedagerskolen med besøg af Burkinas ambassadør i Danmark, Anne Konaté
- Temaaften foreningen Norden om Burkina Faso med foredrag af Christophe Sanon, Susse Bøtefyhr og Jesper Bergmann
- Temaweekend om Burkina Faso i Sverige arrangeret af SF-Ballerup med deltagelse af den burkinske ambassadør i Danmark, Anne Konaté med fokus på kvinders og græsrodders rolle
- To temauger hos AOF Daghøjskole, Ballerup med besøg af bl.a. Thyge Christensen og Anne Konaté afsluttende med marked, mad, musik og dans
- Udstilling på Jonstrupvang, institution for fysisk handicappede af burkinsk kunsthåndværk arrangeret af Unifem
- Særnummer af kommunens husstandsdelte kulturavis Kig og Lyt om Burkina Faso (21.500 husstande)
- Versionering af undervisningsplakat til den schweiziske tegneserie Zélie om Burkina Faso
- Video udarbejdet af Kanal Sjælland om Ballerups Burkina Faso aktiviteter

1996

- 27. marts besøg af Burkina Fasos minister for Vand og Miljø, Salifou Diallon
- Ca. 2064 kr. indsamlet blandt Ballerups borgere til børnehaven og sportsklubben i kommunen Ziniaré
- Ca. 7.800 kr. indsamlet blandt SF's medlemmer i Ballerup til ung skrædder i byen Bobo og to elever. Sy-værkstedet udviklede sig sidenhen til flere værksteder
- Udstilling på Ballerup Pædagogisk Center af tegneseriemateriale til brug for undervisningen i skolerne
- Oprettelse af Kultur- og Venskabsforeningen Ballerup - Burkina Faso. Formand er medlem af kommunalbestyrelsen for SF, Ulrik Falk Sørensen
- Motionscykelløb arrangeret af SF-Ballerup med deltagelse af Burkinas ambassadør, Anne Konaté
- Temaaften om Burkina Faso i Ballerup Rådhus Seniorklub med foredrag af repræsentant for Burkinas ambassade og Susse Bøtefyhr

1997

- Udarbejdelse af folder til distribution i skoler og institutioner, der skal have besøg af Wamdé

- Wamdé gruppen på besøg 16. aug.-1. sept.: workshops med deltagelse af 1642 børn og 142 voksne på 5 skoler og 8 institutioner, forestillinger ofte med marked bl.a. under Ballerup Musikfestival overværet af ca. 4000 børn og voksne samt fritidsaktiviteter med frivillige børn og voksne. Desuden indspilning af kassettebånd, som gruppen kunne sælge ved senere optræden. Endelig betalte alle frivillige mod sædvane for deres T-shirts på musikfestivalen og beløbet på 4.250 kr. blev overrakt til Wamdé gruppen. Meget stor opbakning og interesse fra lokalsamfundet. Gruppens Danmarksturné varede i alt 7 uger
- International konsulent Susse Bøtefyhr besøger kommunen Ziniaré for at uddybe relationerne

1998

- Tekstning til dansk af filminstruktøren Gaston Kaborés film om Burkina Faso og distribution af videokopier af filmen til Ballerups biblioteker
- Fotoudstilling om byen Ziniaré til cirkulation på skolerne
- Børnekontakten i Ballerup laver indsamling på 10.000 kr. på Aktiv Børnedag til Wamdé-gruppen
- Container med kørestole, symaskiner og meget andet doneret af kommunen, foreninger og virksomheder til Ziniaré fra Venskabsforeningen Ballerup-Burkina Faso. Resulterede bl.a. i oprettelse af systue for kvinder i kommunen

1999

- Ballerup tager imod tre personer fra Ziniaré, der gæster Ballerup i en måned inden for idræt og sport, inden for pædagogik og inden for skole. Besøget er støttet af Demokratifonden
- Udstilling på Ballerup Bibliotek af stor-format billeder af Wamdé-gruppens besøg i Ballerup i 1997 taget af fotografen Sonja Iskov
- Besøg af formanden for Burkina Fasos Nationale Decentraliseringskomité, borgmester for Banfora 12 juillet

2000

- Ballerup Skoleorkester med borgmester og medlemmer af Kultur- og Venskabsforeningen Ballerup-Burkina Faso rejser 10 dage til Burkina Faso for bl.a. at spille og optræde med Wamdé-gruppen.
- Kultur- og Venskabsforeningen Ballerup-Burkina Faso indsamler 6000 kr. til Wamdé-gruppen på kommunens 9 afstemningssteder i forbindelse med folkeafstemningen om Danmarks deltagelse i den fælles europæiske valuta

2003

- Ouagadougous borgmester Simon Compaoré med følge besøger Ballerup
- Wamdé-gruppen på tre ugers turné i Ballerup med workshops på skoler og institutioner og optræden bl.a. på Ballerup Musik Festival. Danmarksturnéen var på ialt 7 uger.

2004

- Produktion af en CD med Wamdé-gruppen
- Flere Ballerup borgere drog på cykeltur til Burkina Faso

2005

- I forbindelse med indsamling i Danmark til forældreløse børn i Afrika, giver Ballerup Musik Festival 1 krone for hver solgt sodavand til Wamdé-gruppen

2007

- Start på Wamdé-projektet: en månedlig støtte på 1000 kr. til et dagligt måltid til de 150 børn, der går i Wamdés heldagsskole. Se Facebook: Wamdé

2009

- Ballerups borgmester Ove E. Dalsgaard ledsaget af Susse Bøtefyhr, møder borgmesteren for Ouagadougou, Simon Compaoré på den burkinske ambassade.
- Undervisningsministeren, Mme Odile Bonkougou, ledsaget af Burkinas ambassadør Mme Monique Ilboudo besøger elever, lærere og ledere på Ballerups uddannelsesinstitutioner i forbindelse med deltagelse i en undervisningskonference i DK.
- Ballerup Kommunes økonomiudvalg fravalgte en studierejse og bevilgede i stedet 1 krone pr. indbygger, i alt 47.500 kroner som støtte til ofrene for de usædvanligt voldsomme og katastrofale oversvømmelser, der ramte hovedstaden Ouagadougou og tvang 150.000 fra hus og hjem heraf 70.000 børn. Katastrofen skyldtes ifølge forskere klimaforandringer.
- 4 burkinske børn fra Ouagadougou, ledsaget af deres lærer, deltager i den internationale klimakonference for børn arrangeret af Ballerup i forbindelse med FN's COP15 i København: Children's Creative Climate Camp, hvor 300 børn fra 15 lande viser deres tanker om en klima-venlig fremtid. Sammen med professionelle kunstnere, dansere og musikere opbyggede de over en uge en helt ny verden, hvor fantasien omformede emballage, der bare skulle smides ud. Firmaer og borgere leverede genbrugsmaterialet.

2010

- Ballerup fejrer Burkina Fasos 50 år for uafhængighed med en tale af borgmesteren og en koncert af den burkinske kunstner, Bil Aka Kora

2011

- Ballerup donerer et ekstra klasseværelse til børnehaven i Ziniaré

2019

- Wamdé-gruppen besøger Ballerup for fjerde gang

**Oplysningskampagnen var - som næsten samtlige aktiviteter mellem Ballerup og Burkina Faso eksternt finansieret - i dette tilfælde af Danidas oplysningskonto.*

Vestafrikas første filminstruktører

Af Karen Hammer (skrevet 15.2 2017)

FESPACO nærmer sig. Filminstruktører og journalister strømmer i disse dage til Ouagadougou. Da de fleste intet ved om "de gode gamle dage" har jeg besluttet at grave fortiden frem. Hvad skete der egentlig i 1960-erne i Vestafrika? Hvordan startede filmproduktionen, og hvilke instruktører stod bag? Hvilke af de 12 vestafrikanske lande var allerede parat med film, da den allerførste FESPACO løb af staben i 1969?

Frankrig forbød under hele kolonitiden, der for de fleste lande, kom til at vare til 1960, afrikanerne at optage film i deres hjemlande. Missionærer og udlændinge kunne frit rejse rundt i det enorme område og optage, hvad de havde lyst til. Afrikanerne måtte pænt vente til selvstændigheden.

Sekou Toure rev sin region Guinea Conacry løs allerede i 1958, startede det statslige produktionsselskab ONACIG, sendte unge filminstruktører på uddannelse i Østeuropa og betalte alle udgifter til produktionen af oplysende dokumentarfilm; han var fra starten en foregangsmand og en idealist. Historien skulle senere dømme ham som diktator.

Mali og Senegal samarbejdede kortvarigt efter selvstændigheden til Frankrigs store tilfredshed, men allerede i 1961 rev Modibo Keita Mali fri og startede et tæt samarbejde med Kina og Sovjetunionen. Modibo Keita fik desværre alt for få år som præsident. Hans venstreorienterede ideer bekymrede Frankrig, som ikke ønskede at miste kontrollen over de tidligere kolonier. 1966 blev han væltet ved et militærkup ledet af Moussa Traore, der senere udviklede sig til en absolut uidealistisk diktator.

I Ghana herskede Kwama Nkrumah. Han havde allerede i 1957 været foregangsmand for de afrikanske landes selvstændighedstanke, og havde til Frankrigs rædsel revet den britiske koloni Guldkysten fri. De tre revolutionære præsidenter Kwama Nkrumah, Modibo Keita og Sekou Toure havde én ting til fælles. De forstod betydningen af oplysning og uddannelse. Folket skulle ikke længere leve som før og kun gøre og tænke som forfædrene. Den bedste måde at oplyse om nye dyrkningsmetoder, nye ideer og en bedre sundhed for alle var at bruge filmmediet. Man skabte filminstitutter, man sendte unge lovende filmfolk ud i verden for at studere i Beograd og Moskva, og man sendte Cinebusser ud i landdistrikterne. Der

blev produceret en mængde korte oplysende film, som folket gratis kunne se og lære af, og som blev suppleret med underholdning og eller Chaplin film... og Staten betalte det hele!!

I Guldkysten (senere Ghana) havde de positivt tænkende briter allerede i 1948 startet filmskolen The Gold Coast Film Unit, under ledelse af britiske Sean Graham. Han beviste sit værd ved at instruere flere korte spillefilm; "The boy Kumaseni" kom som den første i 1952. Året efter debuterede den første af hans elever R.O.Fenuku med kortfilmen "Kofi - the good Farmer". Ved selvstændigheden i 1957 takkede man Graham for hans indsats og tog selv over. Nkrumah udbyggede briternes filmskole til et kæmpekompleks, og beko-stede produktionen af mange korte oplysende film til brug for landets befolkning.

Sam Ariety, der allerede i 1965 instruerede Ghanas første spillefilm "No tears for Ananse" over en lokal fabel, brillerede i 1971 med de to fremragende dokumentarfilm "Making of a King" og "Passing of a King" fra Kumasi - kongedømmet, og Ato Yaney skabte den bedste dokumentarfilm nogensinde "Market Day" i 1973. Alle de ovennævnte film var fotograferet af Chris Hesse, der siden skulle stå bag FESPACO 1989- vinderen Kwaw Ansahs mesterværk "Heritage Africa".

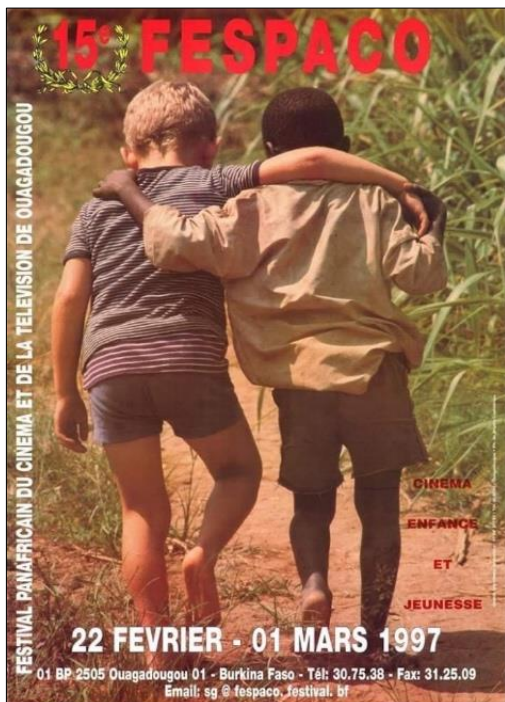

Chriss Hesse

Men alt dette anede jeg slet intet om, da jeg i december 1988 landede i Accra for at besøge Chris Hesse, som jeg havde truffet i Ouagadougou i 1987. Jeg ankom på selve indvielsesdagen for Ghana films 40 års jubilæum og stod pludselig over for en lang række gamle mænd, som jeg aldrig havde anet eksistensen af, MEN som var kendte og respekterede i deres anglofile verden,

og som var begejstrede for min interesse for deres fortid.

Da jeg begyndte at rejse i Vestafrika i 1978, anede jeg næsten intet om afrikanske film. Jeg havde set Ousmane Sembenes film "Postanvisningen" (Mandabi) i København og vidste, at han var fra Senegal. Først i maj 1982, da Institut Francais på Østerbro præsenterede 17 afrikanske film over to uger, gik det op for mig, at her var noget helt vidunderligt, som måtte undersøges nærmere. Sommeren 1982 var jeg som sædvanligt i Senegal hos min peulefamilie. Jeg tog ofte ungerne med i den lokale biograf. Vi så dubbede og nedslidte amerikanske film, indiske syngemelodramer og rædsomme franske krimier, men der var aldrig skyggen af en afrikansk film på programmet. Biografdirektøren forklarede, at man skulle været utrolig heldig for at opleve en afrikansk film i hans biograf, for han skiftede program hver dag, og kørte kun 2-3 afrikanske film om året! Vel hjemme igen besluttede jeg at rejse ud og lede efter dem. Jeg anmodede Undervisningsministeriet om 3 måneders orlov i foråret 1984 for som geograf at se nærmere på konsekvenserne af 70-ernes tørke i Mali, Niger og Haute Volta. Jeg var helt klar over, at de bedste filminstruktører netop hørte hjemme i disse tre lande - og i mit andet hjemland Senegal.

Fespaco-plakat 1997

Filmmuseets bibliotek havde ganske få bøger om emnet. Jeg forberedte mig noget overfladisk og tog så afsted for at holde jul hos min familie i Senegal. Jeg tænkte slet ikke over, at Filmmuseets bøger kun fortalte om den frankofone filmverden. Jeg anede ikke, at der var så skarpe kulturgrænser mellem landene fra den tidligere franske koloni og de tidligere britiske kolonier Ghana og Nigeria. Man anede intet om hinanden, man så aldrig hinandens film, for man talte et andet sprog

og havde andre kulturnormer! Det var i virkeligheden et rent mirakel at Kwaw Ansahs film "Heritage Africa" kunne vinde i Ouagadougou 1989, for ingen regnede den for noget; man ønskede end ikke at lade ham deltage i et af de daglige pressemøder!

I foråret 1984 rejste jeg lykkelig rundt og mødte venlige positive filminstruktører i Mali, Niger og Haute Volta, uden at nogen på noget tidspunkt nævnte, at der også fandtes filmfolk sydpå og sågar vestpå i Guinea Bissau, der havde været en portugisisk koloni! På vej hjemad opsøgte jeg filminstituttet i Dakar for også der at se interessante film. MEN i Senegal var man vant til nysgerrige personer; mig gad man ikke spille tid på. Det tog mig 5 dage at overbevise dem om, at jeg var en seriøs filmstuderende, der burde hjælpes videre. Sembene var absolut uinteresseret, men jeg fik da lov til at se "Xala" fra 1975. Flere film nåede jeg ikke at se, før mit Aeroflot fly bragte mig hjem til København.

Nogle måneder senere vendte jeg tilbage, og nu gik alt strålende; jeg så over 20 senegalesiske film i den sommerferie.

I Mali finder man de største og mest engagerede vestafrikanske filminstruktører. Takket være Modibo Keitas store entusiasme fik mange unge filmhåb årelange uddannelsesophold ude i den kommunistiske verden. Det startede med, at agronomen Seudou Konate på opfordring fra præsidenten instruerede "Demain a Nanguida" i 1961, og fik stor succes og flere priser ved Moskva filmfestivalen samme år. Den meget begejstrede Modibo Keita startede OCINAM (Office Nationale du Cinema de Mali) og fik en aftale i gang med russerne om uddannelseshjælp indenfor filmbranchen. Derfor kunne Malis i dag største filminstruktør Souleymane Cisse studere næsten 7 år i Moskva, medens andre unge håb som f.eks. Assane Kouyate, Khalifa Dienta, Djibril Kouyate og Leopold Togo tilsammen studerede i Moskva i næsten 30 år. Djibril Kouyate lavede i 1970 Malis første spillefilm "Au retour de Tieman", mens Cisse, der ved sin hjemkomst i 1969 blev ansat i Informationsministeriet, lavede 5 kortfilm før sin første spillefilm "Cinq jours d'une vie" 1972.

Malis største kulturpersonlighed, historikeren og teaterinstruktøren Issa Fallaba Traore, blev af Præsident Moussa Traore, sendt på tre års studieophold i DDR. Hans kone kunne ikke acceptere, at han forlod en sikker post som gymnasielærer og forlod ham med 5 børn. Da han kom tilbage, skabte han med støtte fra russerne Bamakos Cinemathek. Han giftede sig igen og fik fire spøjse døtre. I de næste mange år lavede han uden nogen form for støtte 4 spillefilm, hvor især "An be nodo" 1980 om de mange ugifte teenagemødre blev en kæmpesucces. Han levede af sin pension som gymnasielærer og af sin kones salg på

grøntsagsmarkedet. Jeg var så heldig i flere omgange at være en del af hans storfamilie, - at sove sammen med pigerne i hans centralt beliggende bankohus og at tage ud om aftenen med hans mobile biograf.

I de franskdominerede lande som Elfenbenskysten og Haute Volta (fra 1984 Burkina Faso) gik man straks efter selvstændigheden i gang med at producere oplysende kort- og dokumentarfilm i massevis; de blev som i Mali sendt rundt med Cinebusser og finansieret af Staten. Unge instruktører som Timite Bassori og Henry Duparc startede deres karrierer i Elfenbenskysten i 1963 og 1967 med at lave oplysende film for S.I.C. (Societe Ivorian du Cinema), og Bassori fik tilmed fuldfinansieret sine to fiktionsfilm "Sur la Dune de la Solitude" 1964 og "La femme au Couteau" 1968. Mens Robert Gnoan MBalla, der i 1997 vandt Etalon de Yennega med "Au nom de Christ", fik sine sarkastiske kortfilm som f.eks. "Le Chapeau" produceret ved fjernsynet. I dag er man stolte af Bassoris to korte spillefilm, og de vil nu, hvor Elfenbenskysten er æresgæst ved FESPACO, blive bragt med til Ouagadougou og vist sammen med andre udvalgte film som Fadika Kramo Lancines "Djeli", Henri Duparcs "Bal Poussiere" og Owel Browns 2011 vinder "Un Mec ideal". MEN dengang stod man måbende overfor "La Femme au Couteau", der foregår i en mareridtsagtig drømmeverden. Ingen forstod et kvæk, og Timite Bassori fik aldrig igen chancen for at lave en spillefilm.

I Haute Volta startede UNESCO i 1977 filmskolen INAFEC, og den unge historie- og filmuddannede Gaston Kabore blev ansat som leder af CNC (Centre National de Cinema). Han sørgede for, at der i de næste par år blev produceret en mængde kortfilm til brug for Cinebusserne. Han ventede til 1982 med selv at træde frem som instruktør, for oplysning af folket var det vigtigste. Allerede i 1971 var Djim Mamadou Kola debuteret med spillefilmen "Le sang de Parias", et kærlighedsdrama med kasteproblemer.

Men årene gik, - FESPACO blev afholdt næsten hvert år; de store priser gik til nabolandene, for Haute Volta deltog kun nu og da med et par kortfilm. Først i 1982 skete der endelig noget. Det år kom der hele tre spillefilm: Gaston Kabores vidunderlige "Wend Kuuni", der gribende poetisk fortæller om en stum dreng fundet i bushen, - Christian Richards franske "Le Courage des autres" og Kollo Daniel Sanous morsomme men også realistisk vemodige "Paweogo". Burkinas senere mest berømte instruktør Idrissa Ouadraogo gik i sin tid på INAFEC. Han blev smidt ud og færdiguddannede sig i Paris på IDHEC og Sorbonne. Han lavede adskillige fremragende kortfilm i sine ferier hjemme, før han i 1987 bragede igennem med den utroligt underholdende spillefilm " Yam

daabo", - for senere at vinde Etalon de Yenenga i 1991 med "Tilai".

Når man taler om Vestafrikas filminstruktører, så taler man om Ousmane Sembene - "afrikansk films fader". Han var nok i mange år den største, men der var i de første år efter selvstændigheden mange andre glimrende instruktører i Senegal.

Først af alle var Paulin Vieyra, der næsten kun lavede dokumentarfilm; en af hans første var "Les Presidents Senghor et Modibo Keita", der berettede om Senegals og Malis politiske samarbejde i de første år efter selvstændigheden. Jeg var så heldig at møde den højtuddannede og meget ligetil kulturpersonlighed ved et seminar i Ouagadougou i 1987. Han havde lige været i Cannes og var meget imponeret over Lars von Trier. En anden imponerende senegalesisk instruktør er Djibril Mambety Diop. Han debuterede i 1969 med spillefilmen "Badou Boy", og gjorde alle totalt forvirrede med den sprælske "Touky Bouky" i 1975. Filmforskere har siden brugt år på at diskutere, hvad den film egentlig handler om! Ousmane Sembene var den første, der forstod at tiltrække sig Vestens interesse. Hans gribende spillefilm "La noire de" om en sort tjenestepiges næsten slaveagtige tilværelse i Frankrig, rørte alle dybt, og hans dybt sarkastiske "Mandabi" fra 1968, fik alle til at slå sig på lårene af grin over det korrupte og bureaukratiske senegalesiske storbysamfund.

Ousmane Sembene

Sembene var oprindeligt forfatter, men da det gik op for ham, at alt for få i Senegal kunne læse, tog han imod et års uddannelses-stipendiat i Moskva, og startede så på sit kæmpeprojekt at uddanne og oplyse sit lands befolkning om fortidens storhed og kolonimagten Frankrigs ikke alt for glørværdige indblanding i f.eks. "Emitai" 1971 og "Camp de Thiaroy" 1988. Han fik også tid til at håne det moderne pengesamfund "Xala" 1975, og det gik hårdt ud over både islam og katolicismen i "Ceddo" 1977. Det blev for meget for Senghor, der forbød "Ceddo" i mere end 10 år. Men det var Sembene helt ligeglad med; han opførte teaterstykker og rejste rundt med filmen under armen i alle nabolandene. Hans allerførste kortfilm "Borrom Sarret" fra 1963 vakte opmærksomhed med sin realistiske skildring af den fattige

droschekusks triste hverdag i Dakar og kom samme år som Momar Thiams kortfilm "Sarzan", og Timite Bassoris første kortfilm i Elfenbenskysten, men efter Moustapha Allassane første film i Niger. Sembene var også den første, der af hensyn til sit analfabetiske publikum indspillede sine film på lokale sprog som wolof og diola. Han var en stor filmmager, men utrolig ubehagelig at interviewe i 1984, hvor han åbenlyst afslørede sin foragt for danskere.

Når man ser bort fra filmen "Afrique sur Seine" fra 1955 lavet af de senegalesiske studenter Paulin Viera og Mamadou Sarr i Paris, var Nigers filminstruktører de første i det frankofone Vestafrika. Niger havde ingen støttemuligheder til Filmkunsten men adskillige autodidakte instruktører, der ville lave film, koste hvad det ville. Moustapha Allassane var uddannet mekaniker og havde været assistent for etnografen Jean Rouch. Allassane lavede allerede i 1962 sine første film "La piroquier et la pileuse de mil" og "Aoure". Efter endnu et par kortfilm lavede han Nigers første spillefilm "Le retour d'un Aventurier" – en westernparodi med den flotte Djingarey Maiga i hovedrollen i 1966, og i 1972 "F.V.V.A" atter med de to stjerner Djingarey Maiga og Zalica Souley.

Ud over at være den første filminstruktør, var Allassane også pioner indenfor animationsfilm. Efter et års ophold i Canada hos NFBC lavede han "Le Mort de Ganji" i 1965, der blev Afrikas første tegne-animationsfilm. Jeg ser lige nu i FESPACOS informationsfolder, at Moustapha Allassane er blandt sidste års døde; han blev 74 år gammel. Det autodidakte geni Oumarou Ganda, som havde haft hovedrollen i Jean Rouchs spillefilm "Moi un Noir" fra 1957, debuterede i 1968 med "Caba-scabo", en 45 min. spillefilm efter egne bitre erfaringer som soldat i Indokina, og frydede alle i 1970 med den lysende smukke kærlighedstragedie "Le Wazzou polygame" med dejlige Zalica Souley i hovedrollen. Den film blev i 1972 den allerførste nogensinde til at modtage af Etalon de Yennenga ved Fespaco. Hans sidste film - den betagende fabel fra Djermakongedømmets storhedstid, der handlede om vigtigheden af at holde ord, "L'Exilé" blev vist ved FESPACO 1981 et par måneder efter hans pludselige død 1. januar 1981; han blev kun 45 år.

Djingareye Maiga var oprindeligt håndværker fra Gao i Mali. Han havde set den amerikanske film "Lænken" med Tony Curtiz og Sidney Poitier og var blevet så grebet, at han drog sydpå for at melde sig som assistent for Allassane. Fra 1973 gik han i gang med sine egne film; han debuterede med "L'Etoile noir", og lavede på trods af vanskelig økonomi og manglende støtte otte spillefilm, der alle havde titler indeholdende ordet "noir". Han overlevede økonomisk ved bl.a. at fungere som assistent og fotograf for udenlandske

filmselskaber, der optog dokumentarfilm i Mali og Niger. Han var mig til stor hjælp, da jeg i 1984 første gang besøgte Niamay; han inviterede mig indenfor i storfamilien og sørgede for, at Institut Francais kørte en række af hans og andres film på hausa og djerma for mig, og at projektionisten oversatte alt til fransk!

Fra 1966 til 1969 blev der i de ovennævnte lande produceret 11 spillefilm og masser af kortfilm og oplysende dokumentarfilm. Det var oplagt at starte filmfestivalerne i Carthago 1966 og i Ouagadougou 1969, for NU kunne afrikanerne selv.

Det er alt sammen meget længe siden. FESPACO kan snart fejre sit 50-års jubilæum. Hundreder af nye instruktører er vrimlet frem med tusinder af nye film. I år var der 950 film tilmeldt. Det har været hårdt for Fespaco-ledelsen at vælge mellem de mange kort- og dokumentarfilm og især at udvælge de 20 spillefilm fra 15 forskellige lande, der skal konkurrere om førsteprisen Etalon de Yennenga og om Oumarou Ganda prisen, der gives til den bedste debutant. Man glemmer imidlertid ikke de gamle store instruktører: Foran Place des Cineastes har længe stået fire næsten 3 meter høje bronzestatuer af Ousmane Sembene, Souleymane Cisse, Gaston Kabore og Idrissa Ouedraogo, og nu den 26. februar kl. 8 morgen vil en femte statue blive afsløret, betalt af Elfenbenskysten. Fadika Kramo Lancine vandt 33 år gammel i 1981 Etalon de Yennenga med sin første spillefilm "Djeli"; nu kommer han til ære og værdighed, - for han var den første fra Elfenbenskysten, der vandt. Han var desværre mange år om at skaffe støtte til sin næste film. "Wariko" (Le grand Lot) kom i 1994 og vandt byen Ouagadougous prix. Lige nu kæmper han for at skaffe de sidste penge til sin tredje spillefilm "Deux donzelles a Abidjan", inspireret af Molieres "Les precieuses ridicules".

Zalica Souley

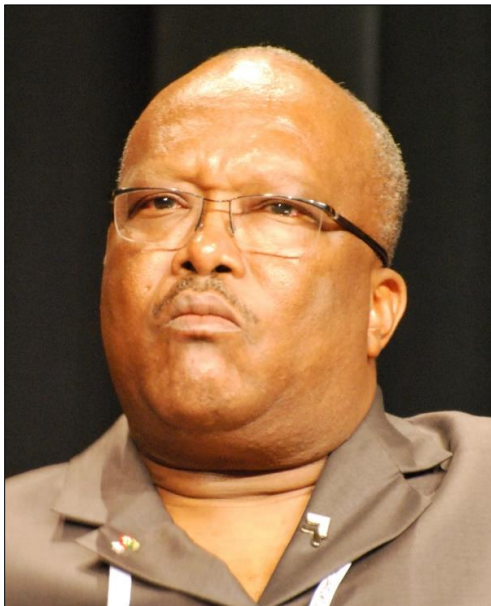
SOM MAN SIGER HERNEDE: "L'art en Afrique nourisse pas son homme.", hvilket understreges af det faktum, at Afrikas første store filmskuespillerinde Zalica Souley aldrig fik mere end 30.000FCFA pr. film. (knap 400kr).

Valgår

Af Thyge Christensen

I et valgår er det næppe sandsynligt, at den burkinske præsident Roch Kaboré vil indtage en blød holdning til forhandlingsspørgsmålet, så der vil næppe ske reelle ændringer i positionerne inden for det nærmeste års tid.

En af hans modstandere ved valget ser ud til at blive den tidligere regeringsleder i overgangsregeringen efter Blaise Compaorés fald, Yacouba Isaac Zida, før da leder af RSP, præsidentens sikkerhedskorps. Zida bor ganske vist stadig i Canada og er sigtet for at have deserteret sin militære post i fredstid, men ventes tilbage til Burkina Faso om nogle måneder. Han vil i givet fald blive fald kandidat for MPS (Mouvement Patriotique pour le Salut).

Roch Marc Christian Kaboré (Foto: Wikipedia)

Blandt de andre kandidater vil der sandsynligvis være en, der reelt repræsenterer Blaise Compaoré, som nok betragter dette valg som sin sidste chance for at vende hjem. En betingelse for, at det kan ske, er for det første, at den flygtede præsident, der nu bor i Elfenbenskysten og har

ivoriansk statsborgerskab, får samlet de uenige fraktioner i sit gamle parti (CDP) bag en enkelt kandidat - og at han for det andet kan samle hele oppositionen under sin ledelse samt kan gøre et løfte om fred til sit væsentligste kampagne-tema.

Yacouba Isaac Zida (Foto: Wikipedia)

At den franske ledelse på forhånd har erklæret en forhandlingsløsning som udelukket, er forventeligt, men på ingen måde en ligegyldig faktor. Uden fransk militær bistand ville flere lande i Sahelområdet muligvis allerede nu være bukket under for terroristernes pres.

På den anden side har alle utvivlsomt lagt mærke til, at amerikanerne i disse måneder forhandler med Taleban om en fred i Afghanistan.

For mange er enhver tale om forhandlinger med terroristerne utænkelig. For eksempel har den tidligere ambassadør i Danmark, Monique Ilboudo, skrevet på Facebook: "... ingenting, absolut ingenting retfærdiggør, at vi går ned på barbarernes niveau. Hvad har vi så at bebrejde dem? Og hvad har vi så tilbage.

Ny bog om burkinsk terrorisme

Den burkinske journalist Atiana Serge Oulon har skrevet bogen *COMPRENDRE LES ATTAQUES ARMEES AU BURKINA FASO* (At forstå de væbnede angreb på Burkina Faso), hvor han beskriver terroristernes profil og metoder, deres mangfoldige organisation, deres motiver og rekrutteringsmetode samt brugen af forskellige typer bomber. Han fortæller desuden om kampen mod terrorismen og dens mange ofre. Det menes at være første gang, at en burkinsk forfatter har formået at tale direkte med terroristerne. Kilde: lefaso.net. TC.

Forhandlinger med terroristerne?

Af Thyge Christensen

Når denne overskrift ikke kun kan tilskrives ren fantasi, er det, fordi de øverste politiske ledere i Mali synes at have åbnet debatten og taget initiativer, der ikke kun kan glemmes igen. Ånden er på sin vis sluppet ud af flasken, og nu vil den sandsynligvis have sin plads i omtalen om den vestafrikanske terrorisme i længere tid fremover. Det er meget lidt sandsynligt, at debatten om forhandlinger kan indskrænkes til at omhandle en malisk beslutning. En isoleret forhandlingsfred i Mali ville på en helt uacceptabel måde øge presset på de andre berørte lande, så som Burkina Faso. Der vil altså efter al sandsynlighed blive tale om brede forhandlinger, der dækker flere Sahel-lande på én gang. Desuden er det værd at sætte spørgsmålstejn ved, om terroristernes forskellige grupperinger kan samles i en fælles forhandlingsenhed.

I Burkina Faso er spørgsmålene næppe tæt på at blive besvaret. Det ser ud til, at de mest forhandlingsvillige er lederne af Blaise Compaorés gamle

parti. Den tidligere præsident har ovenikøbet peget på sig selv som eventuel mægler. Og det er ofte gentaget, at terrorangrebene før hans fald blev holdt uden for landets grænser, fordi han havde en aftale med terroristerne om, at de kunne betragte burkinsk jord som et helle, mod et løfte om ikke at inddrage landet i den krig, der blev ført på malisk jord.

BBC meddeler, at der i 2019 var 1900 terrordræbte i Burkina Faso, hvoraf de 859 var tilknyttet islamistiske, bevæbnede grupper. The New Humanitarian, der før hed IRIS News, skriver den 20. februar, at 800.000 mennesker nu er internt fordrevne af den ekstremistiske vold, og at det for 750.000 af dem er sket inden for de seneste 13 måneder. Samtidigt skriver de, at volden driver en kile ind mellem samfund, der engang var kendt for mangfoldighed, tolerance og social samhørighed. Dermed sigtes især til, at de burkinske peuler bliver mere og mere udsatte for etniske fordomme og forfølgelser.

VDP: Bevæbnede frivillige

Af Thyge Christensen

Det burkinske parlament vedtog den 21. januar at etablere grupper i landsbyerne, som bevæbnede med lette våben kan bekæmpe eventuelle terroristiske angreb, de såkaldte VDP'er, hvilket er de franske forbogstaver for Frivillige til Forsvar for Fædrelandet.

Ifølge lovforslaget defineres en sådan frivillig som "en person med burkinsk nationalitet, som hjælper forsvars- og sikkerhedsstyrkerne, og som frivilligt tjener sin landsbys eller sit bykvarters sikkerhedsinteresser i henhold til en kontrakt, der er underskrevet af den frivillige og af staten." En sådan kontrakt har gyldighed i et år.

En VDP skal udvise patriotisme, loyalitet og vilje til at yde selv det største offer. Det blev nævnt under behandlingen, at der skal træffes foranstaltninger, der forhindrer oprettelse af militser.

Nogle iagttagere betragter vedtagelsen som en subtil måde at legalisere de såkaldte kolwéogo-selvhjælpsgrupper, som ofte er blevet kritiseret. Andre minder om, at landet – med tanke på revolutionsårenes forsvarskomiteer, CDR'erne – ikke har de bedste erfaringer med oprettelse af sådanne grupper.

Der bliver tale om en 14 dages forudgående uddannelse, og en sådan gruppe vil få udstyr til behandling af sår samt sikkerhed for en erstatning ved vedvarende skader.

Folketælling

Landets femte folketælling er nu tilendebragt for 95% af de planlagte zoners vedkommende. Det vil sige, at man er færdig i 368 kommuner, mens ni mangler, og 59 er delvist medtaget i resultaterne. De sidste kommuner nær grænsen til Niger vil blive optalt efterfølgende, lover repræsentanten for INSD, L'Institut national de la statistique et de la démographie. Kilde: lefaso.net. TC.

Økologisk bomuld

Den burkinske præsident Roch Marc Christian Kaboré har den 30. januar indviet en fabrik til behandling af økologisk bomuld i provinsbyen Koudougou. Den kan bearbejde 130 ton om dagen og menes at være den første i Vestafrika. Kilde: Jeune Afrique. TC

~~Afsender
Venskabsforeningen
Danmark Burkina Faso
v/ Ulrik Falk-Sørensen
Søndergårds Allé 208
2760 Måløv~~

Returneres ved varig adresseændring

Burkinadag på Øland

Af Eva Traore Dahlberg

Burkina Dag på Øland i Sverige 25. juli 2020 kl. 14.30 på Ölands folkögskola

Dagen är till för att skapa nätverk mellan alla som är intresserade av utvecklingsfrågor oavsett om man gör det som privatperson, biståndsarbetare, politiker eller företagare och särskilt med tanke på Burkina Faso, Västafrika eller Afrika.

Huvudpunkten i årets program är, att filmen "Fallet Dag Hammarskiöld" kommer att visas. Göran Björkdahl har gjort mycket forskningsjobb inför filmarbetet, kommer att delta i de efterföljande diskussionerna. Övriga programpunkter tillkommer senare under våren. Vi brukar dock alltid ha följande punkter: Välkomstkaffe, en resumé av den burkinska situationen just nu (av Burkinas ambassadören), ett tema (i år filmen, tidigare år koglweogo, företagsamhet i Burkina mm), en efterföljande diskussion, afrikansk marknad, med afrikanska eller lokala produkter som deltagarna saluför och sedan en rolig middag med lite underhåll! För de som bor över på Öland, så erbjuder jag alltid en guidning på Öland under söndagen. Öland kallades ju redan av Linné för "Sveriges Provence" och som alla vet, är intressant både ur naturvetenskapligt och kulturhistoriskt perspektiv! Vi tar 200kr för deltagande, (middag o kaffe ingår!) och överskottet av dagen går till projekt i Burkina! För övernattnig är det lämpligt att vända sig till Ölands Skogsby's vandrarhem+46

485 383 95 eller till Ölands folkhögskola: 0485 – 56 44 00, Hotell Skansen finns även i Färjestaden!

Deltagarna i Burkina dagen brukar uppgå till ett hundratal, men i år hoppas vi på det dubbla, då filmen om Dag Hammarskiöld är delvis gjord av en dansk och att det bara tar 4 timmar att komma med tåg ifrån Köpenhamn till Kalmar, därifrån går buss till Ölands Skogsby!!, Varmt välkomna!

ANMÄLAN, om man deltar i middagen (helst före 20/7). Då betalar man in 200kr/person, ange namn och märk "Burkinadagen" till Burkinas vänner Ölandsbanks konto: 8030-973107614-7. För info, vänd er till Eva Traore Dahlberg: +46 76 322 5829 eller evatraoredalberg@hotmail.com

Eva Traore Dahlberg er landbruksingeniør og jordbruksekonom og er gift med ekonomen, företagaren och musikproducenten Richard Traoré. Eva bor under vintertid i Burkina Faso og resten af tiden på Øland.

Eva Traoré Dahlberg hälsar regissören till filmen om Thomas Sankara välkommen